Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi kansaneläkelain, perhe-eläkelain, lapsen hoitotuesta annetun lain 1 §:n ja vammaistukilain 8 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että kansaneläkelakia, perhe-eläkelakia ja vammaistukilakia täsmennettäisiin ja yhdenmukaistettaisiin niiden säännösten osalta, joita sovelletaan ulkomailla työskenteleviin ja muuttotilanteissa Suomeen saapuviin tai Suomesta lähteviin henkilöihin. Esityksen mukaan kansaneläkelaista poistettaisiin etuuksien saantia rajoittavat odotusaikasäännökset siltä osin kuin ne koskevat Suomeen muuttavia Suomen kansalaisia. Esitys sisältää myös uudet säännökset kansaneläkkeen myöntämisestä ja maksamisesta ulkomailla asuville Suomen kansalaisille. Eläkkeen lykkäyskorotusta koskevaa säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, että korotusta ei laskettaisi ajalta, jolta vakuutetulla ei ole ollut oikeutta saada kansaneläkettä. Perhe-eläkelakia ehdotetaan lisäksi muutettavaksi niin, että eläkeoikeus määräytyisi sen mukaan, missä edunsaaja eli puoliso tai lapsi asuu, eikä kuten nykyisin sen mukaan, missä vainaja kuollessaan asui. Lapsen hoitotuesta annetussa laissa ehdotetaan säädettäväksi, että ulkomailla asuvalla lapsella on oikeus sanotun lain mukaiseen hoitotukeen, kun lapsen huoltaja on kansaneläkelain mukaan vakuutettu.

Ehdotettujen muutosten aiheuttamat vuotuiset lisäkustannukset kansaneläkelaitokselle ovat arviolta viisi miljoonaa markkaa.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1989.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

1.1. Yleistä

Kansaneläkelain (347/56) ja perhe-eläkelain (38/69) mukaiset vakuutukset ovat maan omille asukkaille tarkoitettuja sosiaalivakuutuksia. Lakien piiriin kuuluvat siten yleensä vain Suomessa asuvat henkilöt. Laeissa ei ole yleistä määritelmää siitä, mitä maassa asumisella tarkoitetaan. Käytännössä on noudatettu samoja periaatteita, joita muualla lainsäädännössä seurataan määrättäessä, missä henkilöllä on katsottava olevan asunto ja koti. Sen sijaan lakeihin on sisällytetty eräitä erityistapauksia koskevat säännökset samoin kuin säännökset etuuksien saannissa noudatettavista odotusajoista henkilön muuttaessa Suomeen asumaan.

1.2. Kansaneläkelaki

Kansaneläkelain 1 §:n mukaan vakuutettuna on jokainen Suomessa asuva 16 vuotta täyttänyt henkilö kansalaisuudesta riippumatta. Lakia ei sovelleta vieraan valtion täkäläiseen lähetystöön tai konsulinvirastoon kuuluviin henki-

löihin eikä heidän palvelusväkeensä, jos he ovat vieraan maan kansalaisia. Suomeen asumaan muuttaneelle henkilölle voidaan lain 23 §:n mukaan maksaa kansaneläkettä yleensä vasta, kun hän on asunut Suomessa yhdenjaksoisesti viisi vuotta. Jos henkilö kuitenkin on 16 vuotta täytettyään asunut Suomessa yli puolet ajasta ja vähintään viisi vuotta, voidaan hänelle maksaa kansaneläkettä vuoden kuluttua siitä, kun hän on muuttanut Suomeen asumaan. Suomen kansalainen, joka ulkomailla on ollut Suomen valtion, suomalaisen yhdyskunnan tai sellaisen laitoksen, yrityksen tai yhdistyksen palveluksessa, jolla on kotipaikka Suomessa, voi odotusaikaa määrättäessä lukea tämän ajan hyväkseen ikään kuin hän olisi asunut Suomessa. Viimeksi mainittu säännös ei koske perheenjäsentä.

Suomesta ulkomaille siirtyneelle eläkkeensaajalle maksetaan lain 41 §:n mukaan kansaneläkettä vuoden ajan. Hyväksyttävästä syystä voidaan eläkkeen pohjaosa ja erityisestä syystä eläkkeen lisäosa sekä lapsikorotus, puolisolisä ja apu- tai hoitolisä hakemuksesta määrätä edelleen maksettavaksi vuoden ulkomailla oleskelun jälkeen määräajaksi kerrallaan. Eläkkeensaajan palatessa Suomeen aletaan ulkomailla oleskelun johdosta keskeytettyä eläkettä maksaa uudelleen sen kuukauden alusta, joka lähinnä seuraa eläkeensaajan ilmoitusta kansaneläkelaitokselle maahan saapumisestaan.

1.3. Perhe-eläkelaki

Perhe-eläkelain 1 §:n mukaan laissa tarkoitettuja etuuksia myönnetään vain Suomessa asuvan henkilön kuoltua. Jos edunjättäjä ei ollut Suomen kansalainen, etuuksien myöntämisen edellytyksenä on, että hän oli asunut Suomessa viimeiset viisi vuotta ennen kuolemaansa. Suomessa asuviksi katsotaan lain 2 §:n mukaan Suomen ulkomailla olevien edustustojen, Yhdistyneiden Kansakuntien, sen yhteydessä toimivan erityisjärjestön tai tähän verrattavan kansainvälisen järjestön palveluksessa olevat Suomen kansalaiset, heidän yksityispalvelijansa, jotka ovat Suomen kansalaisia, sekä heidän perheenjäsenensä kansalaisuudesta riippumatta. Suomessa asuviksi katsotaan myös sellaiset Suomen kansalaiset, jotka ulkomailla työskentelevät Suomen valtion, suomalaisen yhdyskunnan tai sellaisen säätiön, laitoksen, yrityksen tai yhdistyksen, jolla on kotipaikka Suomessa, päätoimen luonteisessa vakinaisessa palveluksessa ulkomailla. Lisäksi katsotaan kansalaisuudesta riippumatta Suomessa asuviksi kaikki suomalaisessa aluksessa palvelevat henkilöt.

Perhe-eläkelain 3 §:n mukaan lakia ei sovelleta Suomessa vieraan valtion lähetystössä taikka Yhdistyneissä Kansakunnissa, sen erityisjärjestössä tai tähän verrattavassa kansainvälisessä järjestössä palveleviin henkilöihin eikä heidän palvelusväkeensä, jos he ovat vieraan maan kansalaisia.

Jos edunjättäjä oli muuttanut Suomeen asumaan, vaaditaan lain 4 §:n mukaan, että myös edunsaaja oli muuttanut Suomeen asumaan ennen edunjättäjän kuolemaa.

Perhe-eläkelain 18 §:n mukaan perhe-eläkkeen maksamiseen ulkomailla oleskelevalle eläkkeensaajalle sovelletaan kansaneläkkeen maksamista koskevia kansaneläkelain säännöksiä.

1.4. Laki lapsen hoitotuesta

Lapsen hoitotuesta annettua lakia (444/69) sovelletaan vain Suomessa asuvaan lapseen.

1.5. Vammaistukilaki

Vammaistukeen sovelletaan vammaistukilain (124/88) 8 §:ssä olevan viittaussäännöksen mukaan kansaneläkelain 1, 23 ja 41 §:n säännöksiä.

2. Ehdotetut muutokset

Edellä kuvatut kansaneläkelain ja perhe-eläkelain säännökset lakien soveltamispiiristä kansainvälisluonteisissa tapauksissa ovat syntyneet eri aikoina ja muun muassa siitä syystä muodostuneet erilaisiksi. Tämä tilanne ei kuitenkaan näytä tarkoituksenmukaiselta, minkä vuoksi ehdotetaan säännösten yhdenmukaistamista. Samalla olisi myös tarkistettava ja täsmennettävä säännösten sanamuoto.

Edellä mainittujen lakien säännökset johtavat verrattain laajaan soveltamisalaan kysymyksen ollessa suomalaisen laitoksen, yrityksen tai yhdistyksen palveluksessa ulkomailla työskentelevästä henkilöstä. Säännöksissä ei kiinnitetä huomiota ulkomailla työskentelyn

pituuteen eikä myöskään siihen, toimiiko henkilö ulkomailla kotimaisen työnantajansa sinne lähettämänä vai työskenteleekö hän siellä paikkakunnalta palkattuna. Kansainvälisesti on kuitenkin yleisesti omaksuttu käytäntö, että henkilö pääsääntöisesti kuuluu sen maan sosiaaliturvan piiriin, jossa hän tekee ansiotyötä. Tästä säännöstä poiketaan silloin, kun kotimainen työnantaja lähettää työntekijänsä ulkomaille suorittamaan lyhytaikaiseksi katsottavaa työtä saman työnantajan palkkaamana. Ei näytä tarkoituksenmukaiselta ulottaa kansallisen sosiaalivakuutuslainsäädännön soveltamisalaa laajemmalle kuin mitä kansainvälinen käytäntö edellyttää. Tämän vuoksi ehdotetaan kansaneläkelain ja perhe-eläkelain säännöksiä muutettaviksi edellä selostetun käytännön mukaisiksi. Lyhytaikaiseksi katsottaisiin työkomennus ulkomaille silloin, kun se ei jatku vuotta kauemmin. Pitempien työkomennusten varalta jätettäisiin kansaneläkelaitokselle mahdollisuus hakemuksesta päättää määräajan jatkamisesta.

Kansaneläkelaissa säädetyt odotusajat henkilön muuttaessa Suomeen asumaan soveltuvat huonosti kotimaahansa palaaviin Suomen kansalaisiin. Tällaiset henkilöt rinnastettaisiin maan vakinaiseen väestöön heti heidän asetuttuaan tänne asumaan. Heille pitäisi niin ollen myös voida välittömästi taata väestölle tarkoitettu perusturva. Nykyisellään odotusajat johtavat helposti siihen, että ulkomailla asuneet henkilöt ovat Suomeen paluunsa jälkeen pitkähkön ajan vailla minkäänlaista eläketurvaa. Sen vuoksi odotusajat ehdotetaan poistettaviksi Suomen kansalaisilta.

Siihen nähden että kansaneläke on perusturvaetuus, joka oikeastaan on tarkoitettu vain maan omalle väestölle, on johdonmukaista, ettei kansaneläkettä myönnetä ulkomailla asuvalle henkilölle. Suomen vieraiden valtioiden kanssa solmimissa sosiaaliturvasopimuksissa tästä kiellosta ei kuitenkaan ole voitu täysin pitää kiinni. Yleensä on sovittu poikkeuksesta, jonka mukaan kansaneläkelain mukaisen vanhuuseläkkeen pohjaosa voidaan myöntää kysymyksessä olevassa sopimusmaassa asuvalle henkilölle, joka aikaisemmin on asunut Suomessa yhdenjaksoisesti vähintään viisi vuotta. Ei näytä tarkoituksenmukaiselta laajentaa tätä käytäntöä koskemaan muita kuin niitä maita, joiden kanssa Suomi on tehnyt sosiaaliturvasopimuksen. Laissa olisi kuitenkin varattava mahdollisuus erityisestä syystä poikkeuksen tekemiseen silloin kun Suomen kansalaisen oleskelu ulkomailla on välttämätöntä oman tai lähiomaisen sairauden takia.

Kansaneläkelakiin sisältyvät säännökset eläkkeen maksamisesta, kun henkilö eläkkeen myöntämisen jälkeen muuttaa ulkomaille asumaan. Eläkettä maksetaan vuoden ajan maasta poistumisen jälkeen. Nykyisten säännösten mukaan voidaan, jos eläkkeensaajan oleskeluun ulkomailla on hyväksyttävä syy, eläkkeen pohjaosa ja, jos erityiset syyt sitä puoltavat, myös eläkkeen lisäosa sekä eläkkeeseen kuuluva lapsikorotus, puolisolisä sekä apulisä tai hoitolisä määrätä vuoden ylittävältä ajalta maksettavaksi määräajaksi kerrallaan. Säännökset ovat johtaneet melko laajaan soveltamiseen. Koska kansaneläke on pääasiassa tarkoitettu maassa asuville henkilöille, ehdotetaan, että eläke voitaisiin maksaa ulkomaille vuotta pidemmältä ajalta vain, jos ulkomailla oleskelu on välttämätöntä oman tai lähiomaisen sairauden takia tai, lähinnä kysymyksen ollessa vanhuuseläkkeestä, kun eläkkeensaaja välittömästi ennen eläkkeen alkamista on asunut Suomessa yhdenjaksoisesti vähintään 10 vuotta.

Eläkkeen maksamista ulkomaille ei kuitenkaan tulisi keskeyttää eikä edellyttää eläkkeensaajalta uutta hakemusta eläkkeen maksamiseksi ulkomaille, jos jo eläkettä myönnettäessä on otettu huomioon henkilön asuminen ulkomailla.

Nykyisten säännösten mukaan oikeus perhe-eläkelain mukaisiin etuuksiin on riippuvainen siitä, että edunjättäjä kuollessaan asui Suomessa. Näin on pyritty yhdistämään perhe-eläketapahtuma Suomeen ja jättämään lain ulkopuolelle ne tapaukset, joissa perheen huoltajan kuolema on sattunut ulkomailla. Käytännössä on kuitenkin havaittu, että näin rajataan pois sellaisiakin tapauksia, joissa on selvää perhe-eläkkeen tarvetta Suomesta. Esimerkiksi perheen asuessa jatkuvasti täällä mutta perheen huoltajan ollessa työssä ulkomailla ja kuollessa siellä ei saisi olla esteitä perhe-eläkelain mukaisten etuuksien myöntämiselle. Esteitä ei pitäisi olla myöskään silloin, kun ulkomailla asunut suomalainen perhe palaa Suomeen perheenhuoltajan kuoleman jälkeen. Näyttäisikin siltä, että lain mukaisten etuuksien myöntäminen pitäisi tehdä ensi sijassa riippuvaiseksi edunsaajan eikä edunjättäjän asuinmaasta. Jos edunsaaja on Suomen kansalainen, muodostaisi jo tämä seikka riittävän perusteen perhe-eläkkeen maksamiseen hänen täällä asuessaan.

Jollei edunsaaja ole Suomen kansalainen, olisi vaadittava, että edunjättäjä oli asunut Suomessa vähintään viisi vuotta välittömästi ennen kuolemaansa ja että myös kysymyksessä oleva edunsaaja asui Suomessa edunjättäjän kuollessa. Vaihtoehtoisena edellytyksenä, joka vastaisi Suomen kansalaiselle ehdotettua laajennettua oikeutta, ehdotetaan vieraan maan kansalaisen osalta, että joko tämä edunsaajana tai edunjättäjänä asui kuolinhetkellä Suomessa ja edunsaaja on asunut Suomessa vähintään viisi vuotta välittömästi ennen etuuden saamista. Edunsaajaa koskevaa viiden vuoden odotusaikaa ei kuitenkaan sovellettaisi lapseen, jos henkilö, jonka huollossa lapsi on, saa leskeneläkettä saman edunjättäjän jälkeen.

Jos edunjättäjä kuollessaan oli ulkomailla sellaisessa tehtävässä, että hänen omaistensa ulkomaillaolo oli rinnastettava Suomessa asumiseen, muuttuu omaisten ulkomaillaolon luonne kuolemantapauksen kautta eikä heidän oleskeluaan ulkomailla enää voida pitää Suomessa asumisena. Monesti heillä ei kuitenkaan ole mahdollisuutta muuttaa välittömästi Suomeen. Sen vuoksi ehdotetaan poikkeussäännöstä, jonka mukaan edunsaajan jääminen tällaisessa tapauksessa ulkomaille asumaan ei olisi esteenä eläkkeen myöntämiselle, jos eläkehakemus tehdään vuoden kuluessa edunjättäjän kuolemasta.

Edellä on esitetty Suomen kansalaisia koskevia helpotuksia sovellettaessa kansaneläkelakia ja perhe-eläkelakia maahan muuttaneisiin henkilöihin. Sama näkökohta, että henkilö voidaan katsoa väestöön kuuluvaksi, voidaan ulottaa myös maassa asuviin pakolaisiin ja valtiottomiin henkilöihin. Heidän osaltaan valtio joutuu jo nyt tasoittamaan eri tavoin alkuvaiheessa muuton jälkeen esiintyviä vaikeuksia muun muassa järjestämällä avustusta toimeentulon turvaamiseksi. Sen vuoksi ehdotetaan, että mitä edellä on ehdotettu sovellettavaksi Suomen kansalaiseen, sovellettaisiin myös Suomessa asuvaan pakolaiseen, jota tarkoitetaan pakolaisten oikeusasemaa koskevassa 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehdyssä yleissopimuksessa ja siihen liittyvässä 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyssä pöytäkirjassa (SopS 77 ja 78/68), sekä valtiottomiin henkilöihin, joita tarkoitetaan valtiottomien henkilöiden oikeusasemaa koskevassa 28 päivänä syyskuuta 1954 tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 80/68).

Lapsen hoitotuesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lapsella olisi oikeus hoitotukeen, jos lapsen huoltaja katsotaan Suomessa asuvaksi kansaneläkelain mukaan.

Vammaistukilakiin ehdotetut muutokset vastaavat ehdotettuja kansaneläkelain soveltamissäännösten muutoksia.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Suomeen muuttaa nykyisin vuosittain 16 vuotta täyttäneitä henkilöitä lähes 10 000. Heistä Suomen kansalaisia on noin 7 000. Maahan muuttavista Suomen kansalaisista noin 85 prosenttia tulee muista pohjoismaista. Heidän osaltaan muutosehdotusten aiheuttamaa kustannuslisää vähentää voimassa oleva pohjoismainen sosiaaliturvasopimus, joka on jo edellyttänyt normaalia lyhyempää karenssiaikaa.

Saatavissa olevien tietojen mukaan vuosittain keskimäärin 6 000—7 000 henkilöä on muuttanut Suomesta viime vuosina. Siitä, paljonko ulkomailla asuu henkilöitä, jotka ovat aikaisemmin asuneet Suomessa, ei ole saatavissa tarkkaa selvitystä.

Ehdotetut säännökset karenssiajan poistamisesta myönnettäessä eläke maahan muuttavalle Suomen kansalaiselle tulisivat koskemaan vuosittain arviolta 200 henkilöä ja muutokset aiheuttaisivat noin kolmen miljoonan markan lisäkustannukset vuodessa. Lisäkustannuksia syntyisi myös uusista erityissäännöksistä, joiden mukaan vanhuuseläke voitaisiin myöntää ulkomailla asuvalle Suomen kansalaiselle. Tämän arvioidaan vuosittain koskevan 50 henkilöä ja muutoksen aiheuttavan miljoonan markan vuotuiset lisäkustannukset. Perhe-eläkelakiin ehdotettujen muutosten arvioidaan koskevan vuosittain noin 100 henkilöä ja niistä aiheutuu arviolta miljoonan markan lisäkustannukset. Muutosten kustannuslisäykset olisivat siten yhteensä arviolta noin viisi miljoonaa markkaa vuodessa.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Edellä kuvattuja muutoksia vastaavat korjaukset olisi mahdollisesti tehtävä myös sairausvakuutuslakiin. Tältä osin selvitykset ovat kuitenkin vielä kesken.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Kansaneläkelaki

1 §. Pykälän 1 momentti jäisi entiselleen. Pykälän 2 momentin voimassa oleva säännös ei ole täysin sopusoinnussa diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen (SopS 4/70) kanssa. Sen vuoksi tämä momentti ehdotetaan kumottavaksi. Uuteen 1 c §:ään otettaisiin Wienin yleissopimuksen mukainen säännös siitä, millä edellytyksillä vieraan valtion kansalainen vapautetaan kansaneläkevakuutuksesta palvellessaan täällä olevassa ulkomaisessa edustustossa taikka Yhdistyneissä Kansakunnissa tai siihen verrattavassa kansainvälisessä järjestössä.

1 a §. Ehdotetussa uudessa 1 a §:ssä on lueteltu tilanteita, joissa ulkomailla oleskelevan Suomen kansalaisen ja hänen perheenjäsenensä katsotaan asuvan Suomessa. Luetteloon kuuluisivat Suomen ulkomaanedustustossa tai Yhdistyneissä Kansakunnissa, sen erityisjärjestöissä tai muissa valtioiden välisissä järjestöissä, joiden toimintaan Suomi osallistuu, työskentelevät Suomen kansalaiset ja heidän yksityispalvelijansa, jotka ovat Suomen kansalaisia. Tässä tarkoitettuja valtioiden välisiä järjestöjä ovat esimerkiksi Euroopan vapaakauppaliitto (EFTA) ja Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö (OECD). Lisäksi Suomessa asuviksi katsottaisiin muutkin Suomen valtion päätoimisessa palveluksessa ulkomailla olevat Suomen kansalaiset. Edellä sanottujen henkilöiden, paitsi sanottujen henkilöiden henkilökohtaisten palvelijoiden, perheenjäsenet katsottaisiin myös Suomessa asuviksi, mikäli he eivät oman ansiotoimintansa tai muun syyn perusteella kuulu oleskelumaan sosiaaliturvan piiriin. Heiltä ei vaadittaisi Suomen kansalaisuutta. Luettelo noudattaisi mahdollisimman tarkoin diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen määräyksiä.

Kuten aikaisemminkin Suomessa asuviksi katsottaisiin suomalaisessa aluksessa palvelevat Suomen kansalaiset.

1 b §. Suomessa asuvan henkilön, jonka suomalainen työnantaja lähettää ulkomaille työhön, katsottaisiin tänä aikana edelleen asuvan Suomessa. Sama koskisi hänen samassa taloudessa asuvia perheenjäseniään, jolleivät he oman ansiotoimintansa tai muun syyn vuoksi kuuluisi oleskelumaan sosiaaliturvan piiriin. Säännös koskisi sekä Suomen että vieraan maan kansalaisia. Suomalaisella työnantajalla tarkoitetaan Suomessa asuvia henkilöitä tai yhteisöjä, joilla on täällä kotipaikka. Työskentelyn tulisi tapahtua lähettävän työnantajan palveluksessa. Tätä noudatettaisiin enintään yhden vuoden ajan lähettämisestä. Jos työskentely ulkomailla jatkuisi pitempään, kansaneläkelaitos voisi hakemuksesta päättää, että henkilön ja hänen perheenjäsentensä katsottaisiin asuvan Suomessa edelleen eläkelaitoksen määräämän ajan. Hakemus tulisi tehdä kuuden kuukauden kuluessa oleskelun jatkumisesta tai ulkomaalaisen tytäryhtiön palvelukseen siirtymisestä. Usein työntekijä lähetetään ulkomaille työskentelemään työnantajayrityksen sikäläisen tytäryhtiön palveluksessa. Vaikka työnantaja ulkomaankomennuksen aikana ei ole sama, voisi kansaneläkelaitos päättää, että työntekijän ja hänen perheenjäsenensä tässäkin tapauksessa katsotaan edelleen asuvan Suomessa eläkelaitoksen määräämän ajan.

Jos työntekijän perheineen 2 momentin perusteella katsottaisiin asuvan Suomessa, hän kuuluisi perhe-eläkelain 2 a §:n 2 momenttiin ehdotetun säännöksen perusteella myös perheeläkelain piiriin. Edellä tarkoitetusta Suomessa asumista koskevasta kansaneläkelaitoksen päätöksestä olisi 73 §:ään ehdotetun muutoksen perusteella oikeus hakea muutosta tarkastuslautakunnalta sekä edelleen vakuutusoikeudelta.

1 c §. Pykälässä säädettäisiin diplomaattisia suhteita koskevan Wienin yleissopimuksen määräyksiä noudattaen, mitkä henkilöryhmät eivät kuulu Suomen kansaneläkevakuutusjärjestelmän piiriin, vaikka heidän oleskelunsa maassa jatkuisi niin kauan, että heidän voitaisiin katsoa asuvan täällä.

Paitsi edellä tarkoitettuihin varsinaisiin diplomaatteihin, ulkomaisten edustustojen hallinnolliseen ja tekniseen henkilökuntaan tai edustuston palveluskuntaan samoin kuin ulkomaisten diplomaattien perheenjäseniin ja yksityispalvelijoihin, säännöstä sovellettaisiin myös vieraiden maiden kansalaisiin, jotka palvelevat Suomessa Yhdistyneiden Kansakuntien tai sen erityisjärjestöjen taikka muiden valtioiden välisten järjestöjen palveluksessa.

Perheenjäsenet kuuluisivat Suomen vakuutuslainsäädännön piiriin, jos heidät oman ansiotoimintansa perusteella on työeläkevakuutettu täällä tai jos he ovat asuneet Suomessa välittömästi ennen tällaiseen erityisasemaan tuloaan.

1 d §. Säännökset Suomen kansalaisten oikeuksista etuuksiin koskisivat myös Suomessa asuvia pakolaisia ja valtiottomia henkilöitä.

23 §. Säännöksen mukaan vieraan maan kansalaisella olisi oikeus saada kansaneläkelain mukaisin edellytyksin kansaneläkettä viiden vuoden Suomessa asumisen jälkeen. Samalla poistettaisiin nykyinen kansaneläkelain 23 §:n mukainen yleinen odotusaikaa koskeva säännös.

23 a §. Kansaneläkettä ei nykyisin myönnetä ulkomailla asuville. Säännöksessä ehdotetaan mahdollisuutta erityisestä syystä myöntää kansaneläkelain mukainen vanhuuseläke tai osa siitä, jos Suomen kansalainen 16 vuotta täytettyään on asunut Suomessa yhdenjaksoisesti vähintään viisi vuotta ja hänen oleskelunsa ulkomailla on välttämätöntä oman tai lähiomaisen sairauden takia. Erityinen syy olisi esimerkiksi, että asianomainen ei ulkomailla saa toimeentuloa omista varoistaan eikä saa kansaneläkettä vastaavaa ulkomaista eläkettä.

25 a §. Kun vanhuuseläkeiän täyttänyt henkilö muuttaa Suomeen, oikeus kansaneläkkeeseen alkaa joko silloin kun hän asettuu Suomeen asumaan tai odotusajan jälkeen. Ei ole tarkoituksenmukaista, että eläkkeen määrään laskettaisiin lykkäyskorotusta siltä ajalta, jolta vakuutetulla ei ole ollut oikeutta saada kansaneläkettä.

41 §. Ulkomaille muuttaneelle eläkkeensaajalle maksettaisiin edelleen eläkettä kuten nykyisinkin vuoden ajalta muutosta lukien. Tämän jälkeen eläkkeensaajan olisi haettava eläkkeen maksamisen jatkamista kansaneläkelaitokselta. Eläke voitaisiin maksaa edelleen, jos eläkkeensaaja välittömästi ennen eläkkeen alkamista on asunut Suomessa yhdenjaksoisesti vähintään 10 vuotta tai jos eläkkeensaajan ulkomailla oleskelu on välttämätöntä oman tai lähiomaisen sairauden takia. Lähiomainen voisi olla muukin henkilö kuin puoliso, lapsi tai vanhempi, esimerkiksi sisko, veli, täti tai setä.

Keskeytettyä eläkettä alettaisiin maksaa uudestaan sen eläkejakson eli kuukauden alusta, joka lähinnä seuraisi eläkkeensaajan takaisinmuuttoa. Siltä varalta, ettei eläkkeensaaja välittömästi ilmoittaisi paluustaan, ehdotetaan säädettäväksi, ettei eläkettä maksettaisi takautuvasti pitemmältä kuin kuuden kuukauden ajalta ennen eläkkeensaajan ilmoitusta kansaneläkelaitokselle maahan saapumisestaan.

Eläkkeen maksamista ulkomaille ei kuitenkaan tulisi keskeyttää eikä edellyttää eläkkeensaajalta uutta hakemusta eläkkeen maksamiseksi ulkomaille, jos jo eläkettä myönnettäessä on otettu huomioon henkilön asuminen ulkomailla. Kansainvälisiin sosiaaliturvasopimuksiin liittyy määräyksiä siitä, että sopimusmaan kansalaisilla on asuessaan toisessa sopimusmaassa oikeus saada kansaneläkkeen vanhuuseläkkeen pohjaosa ja perhe-eläkkeen pohjaosa, jos vanhuuseläkkeensaaja tai perhe-eläkkeen edunjättäjä on asunut vähintään viisi vuotta yhdenjaksoisesti Suomessa.

73 §. Ehdotuksen mukaan päätökseen, joka koskee työntekijän ja hänen perheenjäsentensä asumista Suomessa 1 b §:n 2 momentissa tarkoitetussa tapauksessa, voisi hakea muutosta tarkastuslautakunnalta sekä edelleen vakuutusoikeudelta.

1.2. Perhe-eläkelaki

1 §. Perhe-eläkelain 1 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että eläkeoikeus määräytyisi edunsaajan asuinmaan perusteella eikä kuten tähän asti sen mukaan missä edunjättäjä kuollessaan asui. Pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Vieraan maan kansalaisia koskevista odotusajoista säädettäisiin muutettavaksi ehdotetussa 4 §:ssä.

2 ja 2 a §. Nämä säännökset vastaisivat edellä selostettuja kansaneläkelain 1 a ja 1 b §:ää. Jos kansaneläkelaitos on tehnyt kansaneläkelain 1 b §:n 2 momentin perusteella päätöksen, jonka mukaan työntekijä ja hänen perheensä katsotaan edelleen asuvan Suomessa, he kuuluisivat ehdotetun 2 a §:n 2 momentin perusteella myös perhe-eläkelain piiriin.

2 b §. Niissä tapauksissa, joita tarkoitetaan 2 ja 2 a §:ssä, perheenjäsenten eläkeoikeus johdetaan puolison eli edunjättäjän työsuhteesta. Edunjättäjän kuollessa työsuhde katkeaa ja silloin perheenjäseniä olisi pidettävä ulkomailla asuvina. Näissä tapauksissa perhe-eläketurva ei käytännössä toteutuisi. Sen vuoksi ehdotetaan 2 b §:ssä, että perheenjäsenillä tällaisissa tapauksissa olisi vuosi aikaa edunjättäjän kuolemasta hakea eläkettä. Tänä aikana heidän ulkomailla asumisensa ei estäisi eläkkeen myöntämistä.

3 §. Säännös on sama kuin ehdotettu kansaneläkelain 1 c § ja siinä säädettäisiin Wienin yleissopimuksen mukaisesti tiettyjen henkilöryhmien vapauttamisesta Suomen perhe-eläkevakuutuksesta.

4 §. Suomen kansalaisille ei esitetä karenssiaikoja. Eläkeoikeus voisi toteutua pitkänkin ajan kuluttua kuolemantapauksen jälkeen, kun edunsaaja muuttaa Suomeen. Vieraan maan kansalaisille ehdotetaan kaksi vaihtoehtoista edellytystä. Joko edunjättäjän pitäisi olla asunut vähintään viisi vuotta Suomessa välittömästi ennen kuolemaansa ja edunsaajan asua Suomessa edunjättäjän kuollessa taikka edunjättäjän tai edunsaajan olla asunut Suomessa edunjättäjän kuollessa ja edunsaajan olla asunut Suomessa vähintään viisi vuotta välittömästi ennen etuuden saamista. Myös leskeksi jäänyt vieraan maan kansalainen voisi siten Suomeen muutettuaan saada perhe-eläkkeen, kun hän on asunut täällä viisi vuotta. Karenssiaikaa ei sovellettaisi perhe-eläkettä saavan lesken huollossa olevaan lapseen.

4 a §. Säännökset Suomen kansalaisten oikeuksista etuuksiin koskisivat myös Suomessa asuvia pakolaisia tai valtiottomia henkilöitä.

11 §. Pykälässä todetaan oikeuden eläkkeeseen alkavan vainajan kuolinpäivästä. Voimassa olevan pykälän 2—5 momenteissa todetaan tapaukset, joissa oikeuden syntyminen siirtyy myöhemmäksi. Pykälää ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että 1 momentin toisessa virkkeessä todetaan lesken tai lapsen oikeuden eläkkeeseen alkavan siitä, kun leski tai lapsi täyttää edellä laissa säädetyt edellytykset. Täsmennys ei asiallisesti muuta pykälän aiempaa sisältöä, mutta lain 2—5 momentti voitaisiin poistaa tarpeettomina. Ulkomailla edunjättäjän kuolinhetkellä asuvan Suomen kansalaisen oikeus perhe-eläkkeeseen alkaisi hänen muutettuaan Suomeen ja ulkomailta muuttaneen vieraan maan kansalaisen 4 §:n edellytysten mukaisesti.

18 §. Kohtuuttomien lopputulosten välttämiseksi ehdotetaan, että lapselle maksettaisiin perhe-eläkettä Suomessa asumisvaatimuksesta huolimatta, jos lapsen huoltajalla on oikeus lesken eläkkeeseen.

1.3. Laki lapsen hoitotuesta

1 §. Pykälään ehdotetaan teknisiä muutoksia, jotka johtuvat kansaneläkelain soveltamisalan täsmentämisestä.

1.4. Vammaistukilaki

1 §. Pykälään ehdotetut muutokset johtuvat kansaneläkelain soveltamisalasäännösten muuttamisesta.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan saatettaviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1989.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki
kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/56) 1 §:n 2 momentti,

muutetaan 23 §, 25 a §:n 1 momentti, 41 § ja 73 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta sekä 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 25 a §:n 1 momentti 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (670/85), 41 § osittain muutettuna 5 päivänä helmikuuta 1988 annetulla lailla (123/88) ja 73 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta sekä 2 ja 3 momentti viimeksi mainitussa laissa, sekä

lisätään lakiin uusi 1 a — 1 d ja 23 a § sekä 73 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on muutettuna 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetulla lailla (427/63) ja mainitulla 5 päivänä helmikuuta 1988 annetulla lailla, uusi 7 kohta seuraavasti:

1 a §

Suomessa asuvaksi katsotaan tätä lakia sovellettaessa myös Suomen kansalainen, joka:

1) ulkomailla palvelee päätoimisesti Suomen ulkomaanedustustossa taikka Yhdistyneissä Kansakunnissa tai sen yhteydessä toimivassa erityisjärjestössä tai muussa valtioiden välisessä järjestössä, jonka toimintaan Suomi osallistuu;

2) palvelee Suomen valtiota päätoimisesti ulkomailla;

3) palvelee suomalaisessa aluksessa; tai

4) on 1 kohdassa tarkoitetun henkilön yksityispalvelija.

Suomessa asuvaksi katsotaan myös 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun henkilön samassa taloudessa asuva perheenjäsen, jollei hän oman ansiotoimintansa tai muun syyn perusteella kuulu oleskelumaan sosiaaliturvan piiriin.

1 b §

Jos Suomessa asuva henkilö suomalaisen työnantajansa toimesta lähetetään ulkomaille suorittamaan työtä samalle työnantajalle, katsotaan hänen tänä aikana, kuitenkin enintään yhden vuoden ajan, asuvan Suomessa. Sama koskee työntekijän samassa taloudessa asuvia perheenjäseniä, jolleivät he oman ansiotoimintansa tai muun syyn perusteella kuulu oleskelumaan sosiaaliturvan piiriin.

Jos 1 momentissa tarkoitettu työskentely ulkomailla jatkuu vuotta kauemmin tai jos työntekijä suorittaa työtä ulkomailla edellisen työnantajansa ulkomaisen tytäryhtiön palveluksessa, kansaneläkelaitos voi hakemuksesta, joka on tehty kuuden kuukauden kuluessa, päättää, että työntekijän ja hänen 1 momentissa tarkoitettujen perheenjäsentensä katsotaan edelleen asuvan Suomessa eläkelaitoksen määräämän ajan.

1 c §

Vieraan valtion kansalaisen ei katsota asuvan Suomessa, jos hän Suomessa:

1) palvelee vieraan valtion diplomaattisena edustajana tai lähetettynä konsuliedustajana taikka Yhdistyneissä Kansakunnissa tai sen yhteydessä toimivassa erityisjärjestössä tai muussa valtioiden välisessä järjestössä;

2) kuuluu vieraan valtion ulkomaanedustuston hallinnolliseen tai tekniseen henkilökuntaan taikka palveluskuntaan;

3) on 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun henkilön samassa taloudessa asuva perheenjäsen eikä oman ansiotoimintansa perusteella kuulu Suomen sosiaaliturvan piiriin; tai

4) on 1 kohdassa tarkoitetun henkilön yksityispalvelija.

Mitä 1 momentin 2—4 kohdassa on säädetty, ei koske henkilöä, joka on asunut Suomessa välittömästi ennen palvelussuhteen alkua.

1 d §

Mitä tässä laissa on säädetty Suomen kansalaisesta, sovelletaan myös Suomessa asuvaan pakolaiseen, jota tarkoitetaan pakolaisten oikeusasemaa koskevassa yleissopimuksessa ja siihen liittyvässä pöytäkirjassa (SopS 77 ja 78/68), sekä valtiottomaan henkilöön, jota tarkoitetaan valtiottomien henkilöiden oikeusasemaa koskevassa yleissopimuksessa (SopS 80/68).

23 §

Vakuutetulla, joka ei ole Suomen kansalainen, on oikeus saada tämän lain mukaisia

etuuksia, jos hän välittömästi ennen etuuden alkamista on yhdenjaksoisesti asunut Suomessa vähintään viisi vuotta.

23 a §

Suomen kansalaiselle voidaan erityisestä syystä sen estämättä, ettei hän asu Suomessa, myöntää tämän lain mukainen vanhuuseläke tai osa siitä, jos hän 16 vuotta täytettyään on asunut Suomessa yhdenjaksoisesti vähintään viisi vuotta ja hänen oleskelunsa ulkomailla on välttämätöntä oman tai lähiomaisen sairauden takia.

25 a §

Jos eläke alkaa myöhemmin kuin 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, pohjaosaa ja lisäosaa korotetaan yhdellä prosentilla jokaiselta kuukaudelta, jolla eläkkeen alkaminen lykkääntyy. Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon kuukautta, jolta vakuutetulla ei ole ollut oikeutta saada kansaneläkettä.

— — — — — — — — — — — — — —

41 §

Eläkkeen maksaminen ulkomailla oleskelevalle eläkkeensaajalle keskeytetään, kun sitä on suoritettu vuoden ajalta sen kuukauden päättymisestä, jonka aikana eläkkeensaaja on poistunut maasta. Jos kuitenkin eläkkeensaaja on välittömästi ennen eläkkeen alkamista asunut Suomessa yhdenjaksoisesti vähintään 10 vuotta tai jos ulkomailla oleskelu on välttämätöntä eläkkeensaajan tai hänen lähiomaisensa sairauden takia, eläke maksetaan hakemuksesta määräajaksi tai toistaiseksi ulkomailla olosta huolimatta.

Eläkkeensaajan palattua Suomeen asumaan aletaan 1 momentin mukaisesti keskeytettyä eläkettä maksaa sen kuukauden alusta, joka lähinnä seuraa eläkkeensaajan maahan saapumista. Eläkettä ei kuitenkaan makseta takautuvasti pitemmältä kuin kuuden kuukauden ajalta ennen eläkkeensaajan ilmoitusta eläkelaitokselle maahan saapumisestaan.

Mitä edellä on sanottu eläkkeen maksamisen keskeyttämisestä ulkomailla oleskelevalle eläkkeensaajalle, ei sovelleta henkilöön, jolle eläke on myönnetty hänen jo asuessaan ulkomailla.

73 §

Eläkelaitoksen hallituksen, hallituksen jaoston tai jäsenen taikka eläkelaitoksen toimihenkilön päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla tarkastuslautakuntaan, jos päätös koskee:

— — — — — — — — — — — — — —

5) korvausta matkasta, jonka vakuutettu on eläkelaitoksen määräyksestä tehnyt 36 tai 46 §:ssä tarkoitettua tarkastusta varten, sekä matkasta, jonka vakuutettu on tehnyt 34 §:ssä säädetyn lääkintähuollon, koulutuksen tai työhuollon saamiseksi, jos eläkelaitos on sitoutunut korvaamaan matkan kustannukset;

6) hoitotukea; tai

7) työntekijän ja hänen perheenjäsentensä asumista Suomessa 1 b §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

Joka on tyytymätön tarkastuslautakunnan päätökseen, saa hakea siihen muutosta vakuutusoikeudelta, jos päätös koskee oikeutta eläkkeeseen taikka 1 momentin 2, 6 tai 7 kohdassa tarkoitettuja tapauksia.

Tässä pykälässä tarkoitettu valituskirjelmä on annettava eläkelaitoksen paikallistoimistolle tai asianomaiselle valitusviranomaiselle viimeistään kolmantenakymmenentenä päivänä siitä, kun valittaja on saanut tiedon päätöksestä.

— — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Tätä lakia sovelletaan myös silloin, kun eläketapahtuma on sattunut ennen lain voimaantuloa. Ratkaistaessa vakuutetun oikeutta eläkkeeseen otetaan huomioon myös asumisaika Suomessa ennen lain voimaantuloa.

Tämä laki ei estä sellaisen eläkkeen jatkamista, joka on alkanut ennen lain voimaantuloa.

Jos eläkkeensaaja ennen tämän lain voimaantuloa on muuttanut ulkomaille, sovelletaan eläkkeen jatkamisesta päätettäessä kansaneläkelain 41 §:n 1 momenttia, sellaisena kuin se on 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (123/88) edellyttäen, että oleskelu ulkomailla jatkuu yhdenjaksoisena.

2.

Laki
perhe-eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 17 päivänä tammikuuta 1969 annetun perhe-eläkelain (38/69) 1 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa (589/78),

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 2—4 ja 11 § sekä 18 §:n 1 momentti,

näistä 1 §:n 1 momentti ja 11 § sellaisina kuin ne ovat mainitussa 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa sekä 18 §:n 1 momentti 21 päivänä tammikuuta 1983 annetussa laissa (100/83), ja

lisätään lakiin uusi 2 a, 2 b ja 4 a § seuraavasti:

1 §

Suomessa asuvalle henkilölle myönnetään perhe-eläkkeenä leskeneläke ja lapseneläke sekä leskelle koulutustukea sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

— — — — — — — — — — — — — —

2 §

Suomessa asuvaksi katsotaan tätä lakia sovellettaessa myös Suomen kansalainen, joka:

1) ulkomailla palvelee päätoimisesti Suomen ulkomaanedustustossa taikka Yhdistyneissä Kansakunnissa tai sen yhteydessä toimivassa erityisjärjestössä tai muussa valtioiden välisessä järjestössä, jonka toimintaan Suomi osallistuu;

2) palvelee Suomen valtiota päätoimisesti ulkomailla;

3) palvelee suomalaisessa aluksessa; tai

4) on 1 kohdassa tarkoitetun henkilön yksityispalvelija.

Suomessa asuvaksi katsotaan myös 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun henkilön samassa taloudessa asuva perheenjäsen, jollei hän oman ansiotoimintansa tai muun syyn perusteella kuulu oleskelumaan sosiaaliturvan piiriin.

2 a §

Jos Suomessa asuva henkilö suomalaisen työnantajansa toimesta lähetetään ulkomaille suorittamaan työtä samalle työnantajalle, katsotaan hänen tänä aikana, kuitenkin enintään yhden vuoden ajan, asuvan Suomessa. Sama koskee työntekijän samassa taloudessa asuvia perheenjäseniä, jolleivät he oman ansiotoimintansa tai muun syyn perusteella kuulu oleskelumaan sosiaaliturvan piiriin.

Jos kansaneläkelaitos on kansaneläkelain (347/56) 1 b §:n perusteella päättänyt, että ulkomailla työskentelevä työntekijä ja hänen perheenjäsenensä kuuluvat kansaneläkelain piiriin eläkelaitoksen määräämän ajan, heidän katsotaan tämän ajan asuvan Suomessa myös tätä lakia sovellettaessa.

2 b §

Jos edunsaajan on 2 tai 2 a §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa katsottu asuvan Suomessa edunjättäjän perheenjäsenenä, ei se seikka, että hän edunjättäjän kuoleman jälkeen jää ulkomaille asumaan, ole esteenä eläkkeen myöntämiselle, jos eläkettä haetaan vuoden kuluessa edunjättäjän kuolemasta.

3 §

Vieraan valtion kansalaisen ei katsota asuvan Suomessa, jos hän Suomessa:

1) palvelee vieraan valtion diplomaattisena edustajana tai lähetettynä konsuliedustajana taikka Yhdistyneissä Kansakunnissa tai sen yhteydessä toimivassa erityisjärjestössä tai muussa valtioiden välisessä järjestössä;

2) kuuluu vieraan valtion ulkomaanedustuston hallinnolliseen tai tekniseen henkilökuntaan taikka palveluskuntaan;

3) on 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun henkilön samassa taloudessa asuva perheenjäsen eikä oman ansiotoimintansa perusteella kuulu Suomen sosiaaliturvan piiriin; tai

4) on 1 kohdassa tarkoitetun henkilön yksityispalvelija.

Mitä 1 momentin 2—4 kohdassa on säädetty, ei koske henkilöä, joka on asunut Suomessa välittömästi ennen palvelussuhteen alkua.

4 §

Suomessa asuvalle henkilölle, joka ei ole Suomen kansalainen, myönnetään tämän lain mukaisia etuuksia edellyttäen, että:

1) edunjättäjä välittömästi ennen kuolemaansa oli asunut vähintään viisi vuotta Suomessa ja edunsaaja asui Suomessa edunjättäjän kuollessa; tai

2) joko edunjättäjä tai edunsaaja asui Suomessa edunjättäjän kuollessa ja edunsaaja on asunut Suomessa vähintään viisi vuotta välittömästi ennen etuuden saamista.

Kuitenkaan 1 momentin säännöstä, jonka mukaan edellytetään edunsaajan asumista Suomessa vähintään viisi vuotta, ei sovelleta lapseen, jos henkilö, jonka huollossa lapsi on, saa leskeneläkettä saman edunjättäjän jälkeen.

4 a §

Mitä tässä laissa on säädetty Suomen kansalaisesta, sovelletaan myös Suomessa asuvaan pakolaiseen, jota tarkoitetaan pakolaisten oikeusasemaa koskevassa yleissopimuksessa ja siihen liittyvässä pöytäkirjassa (SopS 77 ja 78/68), sekä valtiottomaan henkilöön, jota tarkoitetaan valtiottomien henkilöiden oikeusasemaa koskevassa yleissopimuksessa (SopS 80/68).

11 §

Edunsaajan oikeus perhe-eläkkeeseen alkaa edunjättäjän kuolinpäivästä. Jos leskellä tai lapsella ei edunjättäjän kuollessa ole oikeutta eläkkeeseen, alkaa oikeus eläkkeeseen siitä, kun leski tai lapsi täyttää edellä tässä laissa säädetyt edellytykset.

18 §

Jollei tästä laista muuta seuraa, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä on säädetty kansaneläkelain 35, 37—42, 42 b—43, 44—46, 69—73, 74—75, 79—83 ja 84—88 a §:ssä, kuitenkin siten, että kansaneläkelain 41 §:n säännöksessä olevan 10 vuoden Suomessa asumisvaatimuksen estämättä lapseneläke voidaan suorittaa lapselle, jonka huoltaja saa leskeneläkettä saman edunjättäjän jälkeen, ja siten, ettei kansaneläkelain 42 b §:n 1 momentin viimeistä virkettä sovelleta. Samoin on vastaavasti voimassa, mitä on säädetty eläkkeensaajien asumistukilaissa sekä kansaneläkelaissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetussa laissa (348/56).

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Tätä lakia sovelletaan myös silloin, kun edunjättäjä on kuollut ennen lain voimaantuloa. Ratkaistaessa edunsaajan oikeutta perhe-eläkkeeseen otetaan huomioon myös asumisaika Suomessa ennen lain voimaantuloa.

Tämä laki ei estä sellaisen perhe-eläkkeen jatkamista, joka on alkanut ennen lain voimaantuloa.

3.

Laki

lapsen hoitotuesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan lapsen hoitotuesta 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetun lain (444/69) 1 § näin kuuluvaksi:

1 §

Suomessa asuvalla lapsella on oikeus hoitotukeen sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. Tämän lain mukaiseen hoitotukeen on oikeutettu myös ulkomailla asuva lapsi, jonka huoltaja on vakuutettu kansaneläkelain mukaan.

Hoitotukeen ei ole oikeutta lapsella, jonka huoltaja kansaneläkelain 1 c §:n perusteella ei ole kansaneläkelain mukaan vakuutettu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

4.

Laki

vammaistukilain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 5 päivänä helmikuuta 1988 annetun vammaistukilain (124/88) 8 § näin kuuluvaksi:

8 §

Jollei tästä laista muuta seuraa, on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä kansaneläkelain 1—1 d, 23, 34—39, 39 b—43, 44—46, 67, 69, 73, 74, 75 ja 79—88 a §:ssä sekä kansaneläkelaissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetussa laissa (348/56) on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Helsingissä 3 päivänä kesäkuuta 1988

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Helena Pesola*

Liite

1.

Laki
kansaneläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 8 päivänä kesäkuuta 1956 annetun kansaneläkelain (347/56) 1 §:n 2 momentti,

muutetaan 23 §, 25 a §:n 1 momentti, 41 § ja 73 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta sekä 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 25 a §:n 1 momentti 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (670/85), 41 § osittain muutettuna 5 päivänä helmikuuta 1988 annetulla lailla (123/88) ja 73 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohta sekä 2 ja 3 momentti viimeksi mainitussa laissa, sekä

lisätään lakiin uusi 1 a — 1 d ja 23 a § sekä 73 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on muutettuna 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetulla lailla (427/63) ja mainitulla 5 päivänä helmikuuta 1988 annetulla lailla, uusi 7 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
1 §	
Vieraan vallan lähetystöön tai konsulinvirastoon kuuluvat henkilöt palvelusväkineen eivät ole tämän lain mukaan vakuutettuja, jos he ovat ulkomaan kansalaisia.	(2 mom. kumotaan)
	1 a § *Suomessa asuvaksi katsotaan tätä lakia sovellettaessa myös Suomen kansalainen, joka:* *1) ulkomailla palvelee päätoimisesti Suomen ulkomaanedustustossa taikka Yhdistyneissä Kansakunnissa tai sen yhteydessä toimivassa erityisjärjestössä tai muussa valtioiden välisessä järjestössä, jonka toimintaan Suomi osallistuu;* *2) palvelee Suomen valtiota päätoimisesti ulkomailla;* *3) palvelee suomalaisessa aluksessa; tai* *4) on 1 kohdassa tarkoitetun henkilön yksityispalvelija.* *Suomessa asuvaksi katsotaan myös 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun henkilön samassa taloudessa asuva perheenjäsen, jollei hän oman ansiotoimintansa tai muun syyn perusteella kuulu oleskelumaan sosiaaliturvan piiriin.*
	1 b § *Jos Suomessa asuva henkilö suomalaisen työnantajansa toimesta lähetetään ulkomaille suorittamaan työtä samalle työnantajalle, katsotaan hänen tänä aikana, kuitenkin enintään yhden vuoden ajan, asuvan Suomessa. Sama koskee työntekijän samassa taloudessa asuvia*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

perheenjäseniä, jolleivät he oman ansiotoimintansa tai muun syyn perusteella kuulu oleskelumaan sosiaaliturvan piiriin.

Jos 1 momentissa tarkoitettu työskentely ulkomailla jatkuu vuotta kauemmin tai jos työntekijä suorittaa työtä ulkomailla edellisen työnantajansa ulkomaisen tytäryhtiön palveluksessa, kansaneläkelaitos voi hakemuksesta, joka on tehty kuuden kuukauden kuluessa, päättää, että työntekijän ja hänen 1 momentissa tarkoitettujen perheenjäsentensä katsotaan edelleen asuvan Suomessa eläkelaitoksen määräämän ajan.

1 c §

Vieraan valtion kansalaisen ei katsota asuvan Suomessa, jos hän Suomessa:

1) palvelee vieraan valtion diplomaattisena edustajana tai lähetettynä konsuliedustajana taikka Yhdistyneissä kansakunnissa tai sen yhteydessä toimivassa erityisjärjestössä tai muussa valtioiden välisessä järjestössä;

2) kuuluu vieraan valtion ulkomaanedustuston hallinnolliseen tai tekniseen henkilökuntaan taikka palveluskuntaan;

3) on 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun henkilön samassa taloudessa asuva perheenjäsen eikä oman ansiotoimintansa perusteella kuulu Suomen sosiaaliturvan piiriin; tai

4) on 1 kohdassa tarkoitetun henkilön yksityispalvelija.

Mitä 1 momentin 2—4 kohdassa on säädetty, ei koske henkilöä, joka on asunut Suomessa välittömästi ennen palvelussuhteen alkua.

1 d §

Mitä tässä laissa on säädetty Suomen kansalaisesta, sovelletaan myös Suomessa asuvaan pakolaiseen, jota tarkoitetaan pakolaisten oikeusasemaa koskevassa yleissopimuksessa ja siihen liittyvässä pöytäkirjassa (SopS 77 ja 78/68), sekä valtiottomaan henkilöön, jota tarkoitetaan valtiottomien henkilöiden oikeusasemaa koskevassa yleissopimuksessa (SopS 80/68).

23 §

Kansaneläkettä maksetaan Suomeen muuttaneelle henkilölle vasta sen jälkeen, kun hän on asunut Suomessa yhtämittaisesti viisi vuotta. *Jos vakuutettu kuitenkin 16 vuotta täytettyään on yli puolet ajasta ja vähintään viisi vuotta*

23 §

Vakuutetulla, joka ei ole Suomen kansalainen, on oikeus saada tämän lain mukaisia etuuksia, jos hän välittömästi ennen etuuden alkamista on yhdenjaksoisesti asunut Suomessa vähintään viisi vuotta.

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
asunut Suomessa, maksetaan kansaneläkettä vuoden kuluttua siitä, kun hän on muuttanut Suomeen asumaan. *Se aika, jonka Suomen kansalainen on ollut Suomen valtion, suomalaisen yhdyskunnan tahi sellaisen laitoksen, yrityksen tai yhdistyksen, jolla on kotipaikka Suomessa, vakinaisessa palveluksessa ulkomailla ja saanut siitä pääasiallisen toimeentulonsa, luetaan tätä pykälää sovellettaessa hänen hyväkseen samalla tavoin kuin se aika, jonka hän on asunut Suomessa.*	
	23 a § *Suomen kansalaiselle voidaan erityisestä syystä sen estämättä, ettei hän asu Suomessa, myöntää tämän lain mukainen vanhuuseläke tai osa siitä, jos hän 16 vuotta täytettyään on asunut Suomessa yhdenjaksoisesti vähintään viisi vuotta ja hänen oleskelunsa ulkomailla on välttämätöntä oman tai lähiomaisen sairauden takia.*
25 a § Jos eläke alkaa myöhemmin kuin 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, pohjaosaa ja lisäosaa korotetaan yhdellä prosentilla jokaiselta kuukaudelta, jolla eläkkeen alkaminen lykkääntyy.	25 a § Jos eläke alkaa myöhemmin kuin 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, pohjaosaa ja lisäosaa korotetaan yhdellä prosentilla jokaiselta kuukaudelta, jolla eläkkeen alkaminen lykkääntyy. *Tällöin ei kuitenkaan oteta huomioon kuukautta, jolta vakuutetulla ei ole ollut oikeutta saada kansaneläkettä.*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
41 § Eläkkeen maksaminen ulkomailla oleskelevalle eläkkeensaajalle keskeytetään, kun sitä on suoritettu vuoden ajalta sen eläkejakson päättymisestä *lukien,* jonka aikana eläkkeensaaja on poistunut maasta. Jos eläkkeensaajan oleskeluun ulkomailla on hyväksyttävä syy, eläkkeen pohjaosa ja, jos erityset syyt sitä puoltavat, myös eläkkeen lisäosa sekä eläkkeeseen kuuluva lapsikorotus, puolisolisä sekä apulisä tai hoitolisä voidaan senkin jälkee määrätä maksettavaksi määräajaksi kerrallaan. Eläkkeensaajan palattua Suomeen asumaan aletaan eläkettä, jonka maksaminen on ollut keskeytettynä 1 momentissa mainitusta syystä, maksaa sen eläkejakson alusta *lukien,* joka lähinnä seuraa eläkkeensaajan ilmoitettua eläkelaitokselle maahan saapumisestaan.	41 § Eläkkeen maksaminen ulkomailla oleskelevalle eläkkeensaajalle keskeytetään, kun sitä on suoritettu vuoden ajalta sen *kuukauden* päättymisestä, jonka aikana eläkkeensaaja on poistunut maasta. *Jos kuitenkin eläkkeensaaja on välittömästi ennen eläkkeen alkamista asunut Suomessa yhdenjaksoisesti vähintään 10 vuotta tai jos ulkomailla oleskelu on välttämätöntä eläkkeensaajan tai hänen lähiomaisensa sairauden takia, eläke maksetaan hakemuksesta määräajaksi tai toistaiseksi ulkomailla olosta huolimatta.* Eläkkeensaajan palattua Suomeen asumaan aletaan *1 momentin mukaisesti keskeytettyä* eläkettä maksaa sen *kuukauden* alusta, joka lähinnä seuraa eläkkeensaajan *maahan saapumista. Eläkettä ei kuitenkaan makseta takautuvasti pitemmältä kuin kuuden kuukauden ajalta ennen* eläkkeensaajan *ilmoitusta* eläkelaitokselle maahan saapumisestaan.

Voimassa oleva laki

73 §

Eläkelaitoksen hallituksen, hallituksen jaoston tai jäsenen taikka eläkelaitoksen toimihenkilön päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla tarkastuslautakuntaan, jos päätös koskee:

— — — — — — — — — — — — — — —

5) korvausta matkasta, jonka vakuutettu on eläkelaitoksen määräyksestä tehnyt 36 tai 46 §:ssä tarkoitettua tarkastusta varten, sekä matkasta, jonka vakuutettu on tehnyt 34 §:ssä säädetyn lääkintähuollon, koulutuksen tai työhuollon saamiseksi, milloin eläkelaitos on sitoutunut korvaamaan matkan kustannukset; *tai*

6) hoitotukea.

Joka on tyytymätön tarkastuslautakunnan päätökseen, saa hakea siihen muutosta vakuutusoikeudelta, jos päätös koskee oikeutta eläkkeeseen tai 1 momentin 2 kohdassa mainittuja tapauksia.

Tässä pykälässä tarkoitettu *hakemus* ja valituskirjelmä on annettava eläkelaitoksen piiriasiamiehelle tai asianomaiselle valitusviranomaiselle viimeistään kolmantenakymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona valittaja on saanut tiedon päätöksestä.

— — — — — — — — — — — — — — —

Ehdotus

Mitä edellä on sanottu eläkkeen maksamisen keskeyttämisestä ulkomailla oleskelevalle eläkkeensaajalle, ei sovelleta henkilöön, jolle eläke on myönnetty hänen jo asuessaan ulkomailla.

73 §

Eläkelaitoksen hallituksen, hallituksen jaoston tai jäsenen taikka eläkelaitoksen toimihenkilön päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla tarkastuslautakuntaan, jos päätös koskee:

— — — — — — — — — — — — — — —

5) korvausta matkasta, jonka vakuutettu on eläkelaitoksen määräyksestä tehnyt 36 tai 46 §:ssä tarkoitettua tarkastusta varten, sekä matkasta, jonka vakuutettu on tehnyt 34 §:ssä säädetyn lääkintähuollon, koulutuksen tai työhuollon saamiseksi, *jos* eläkelaitos on sitoutunut korvaamaan matkan kustannukset;

6) hoitotukea; *tai*

7) työntekijän ja hänen perheenjäsentensä asumista Suomessa 1 b §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

Joka on tyytymätön tarkastuslautakunnan päätökseen, saa hakea siihen muutosta vakuutusoikeudelta, jos päätös koskee oikeutta eläkkeeseen taikka 1 momentin 2, *6 tai 7* kohdassa tarkoitettuja tapauksia.

Tässä pykälässä tarkoitettu valituskirjelmä on annettava eläkelaitoksen *paikallistoimistolle* tai asianomaiselle valitusviranomaiselle viimeistään kolmantenakymmenentenä päivänä *siitä, kun* valittaja on saanut tiedon päätöksestä.

— — — — — — — — — — — — — — —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Tätä lakia sovelletaan myös silloin, kun eläketapahtuma on sattunut ennen lain voimaantuloa. Ratkaistaessa vakuutetun oikeutta eläkkeeseen otetaan huomioon myös asumisaika Suomessa ennen lain voimaantuloa.

Tämä laki ei estä sellaisen eläkkeen jatkamista, joka on alkanut ennen lain voimaantuloa.

Jos eläkkeensaaja ennen tämän lain voimaantuloa on muuttanut ulkomaille, sovelletaan eläkkeen jatkamisesta päätettäessä kan-

Voimassa oleva laki | *Ehdotus*

saneläkelain 41 §:n 1 momenttia, sellaisena kuin se on 5 päivänä helmikuuta 1988 annetussa laissa (123/88) edellyttäen, että oleskelu ulkomailla jatkuu yhdenjaksoisena.

2.

Laki
perhe-eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 17 päivänä tammikuuta 1969 annetun perhe-eläkelain (38/69) 1 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa (589/78),

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 2—4 ja 11 § sekä 18 §:n 1 momentti,

näistä 1 §:n 1 momentti ja 11 § sellaisina kuin ne ovat mainitussa 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa sekä 18 §:n 1 momentti 21 päivänä tammikuuta 1983 annetussa laissa (100/83), ja

lisätään lakiin uusi 2 a, 2 b ja 4 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki | *Ehdotus*

1 §

Suomessa asuvan henkilön kuoltua suoritetaan perhe-eläkkeenä leskeneläkettä ja lapseneläkettä sekä leskelle koulutustukea sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Jos edunjättäjä ei ole Suomen kansalainen, suoritetaan tämän lain mukaista etuutta vain, jos hän on asunut Suomessa viimeiset viisi vuotta ennen kuolemaansa.

1 §

Suomessa *asuvalle henkilölle myönnetään* perhe-eläkkeenä *leskeneläke ja lapseneläke* sekä leskelle koulutustukea sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

(3 mom. kumotaan)

2 §

Suomessa asuvaksi katsotaan myös Suomen diplomaattisen, lähetetyn konsuli- tai kaupallisen edustajan virastossa taikka Yhdistyneissä Kansakunnissa, sen yhteydessä toimivassa erityisjärjestössä tai tähän verrattavassa kansainvälisessä järjestössä palveleva Suomen kansalainen, hänen puolisonsa ja 21 vuotta nuorempi lapsensa, hänen henkilökohtaisessa palveluksessaan oleva Suomen kansalainen sekä henkilö, joka palvelee suomalaisessa aluksessa.

2 §

Suomessa asuvaksi katsotaan tätä *lakia sovellettaessa myös Suomen kansalainen, joka:*

1) ulkomailla palvelee päätoimisesti Suomen ulkomaanedustustossa taikka Yhdistyneissä Kansakunnissa *tai* sen yhteydessä toimivassa erityisjärjestössä tai *muussa valtioiden välisessä* järjestössä, *jonka toimintaan Suomi osallistuu;*

2) palvelee Suomen valtiota päätoimisesti ulkomailla;

Voimassa oleva laki

Suomen kansalaisen, joka on Suomen valtion, suomalaisen yhdyskunnan tahi sellaisen säätiön, laitoksen, yrityksen tai yhdistyksen, jolla on kotipaikka Suomessa, päätoimen luontoisessa vakinaisessa palveluksessa ulkomailla, katsotaan myös asuvan Suomessa.

3 §

Suomessa asuvat vieraan valtion lähetystöön, kauppaedustustoon tai konsulinvirastoon kuuluvat taikka Yhdistyneiden kansakuntien, sen erityisjärjestön tai tähän verrattavan kansainvälisen järjestön palveluksessa olevat henkilöt palvelusväkineen eivät ole tämän lain alaisia, jos he ovat ulkomaan kansalaisia.

Ehdotus

3) palvelee suomalaisessa aluksessa; *tai*

4) on 1 kohdassa tarkoitetun henkilön yksityispalvelija.

Suomessa asuvaksi katsotaan myös 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun henkilön samassa taloudessa asuva perheenjäsen, jollei hän oman ansiotoimintansa tai muun syyn perusteella kuulu oleskelumaan sosiaaliturvan piiriin.

2 a §

Jos Suomessa asuva henkilö suomalaisen työnantajansa toimesta lähetetään ulkomaille suorittamaan työtä samalle työnantajalle, katsotaan hänen tänä aikana, kuitenkin enintään yhden vuoden ajan, asuvan Suomessa. Sama koskee työntekijän samassa taloudessa asuvia perheenjäseniä, jolleivät he oman ansiotoimintansa tai muun syyn perusteella kuulu oleskelumaan sosiaaliturvan piiriin.

Jos kansaneläkelaitos on kansaneläkelain (347/56) 1 b §:n perusteella päättänyt, että ulkomailla työskentelevä työntekijä ja hänen perheenjäsenensä kuuluvat kansaneläkelain piiriin eläkelaitoksen määräämän ajan, heidän katsotaan tämän ajan asuvan Suomessa myös tätä lakia sovellettaessa.

2 b §

Jos edunsaajan on 2 tai 2 a §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa katsottu asuvan Suomessa edunjättäjän perheenjäsenenä, ei se seikka, että hän edunjättäjän kuoleman jälkeen jää ulkomaille asumaan, ole esteenä eläkkeen myöntämiselle, jos eläkettä haetaan vuoden kuluessa edunjättäjän kuolemasta.

3 §

Vieraan valtion *kansalaisen ei katsota asuvan* Suomessa, *jos hän Suomessa:*

1) palvelee vieraan valtion diplomaattisena edustajana tai lähetettynä konsuliedustajana taikka Yhdistyneissä Kansakunnissa tai sen yhteydessä toimivassa erityisjärjestössä tai muussa valtioiden välisessä järjestössä;

2) kuuluu vieraan valtion ulkomaanedustuston hallinnolliseen tai tekniseen henkilökuntaan taikka palveluskuntaan;

3) on 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun henkilön samassa taloudessa asuva perheenjäsen eikä oman ansiotoimintansa perusteella kuulu Suomen sosiaaliturvan piiriin; tai

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4) on 1 kohdassa tarkoitetun henkilön yksityispalvelija.

Mitä 1 momentin 2—4 kohdassa on säädetty, ei koske henkilöä, joka on asunut Suomessa välittömästi ennen palvelussuhteen alkua.

4 §

Suomeen asumaan muuttaneen henkilön kuoltua suoritetaan tämän lain mukaista etuutta vain sellaiselle edunsaajalle, joka ennen edunjättäjän kuolemaa on muuttanut Suomeen asumaan.

4 §

Suomessa asuvalle henkilölle, joka ei ole Suomen kansalainen, myönnetään tämän lain mukaisia etuuksia edellyttäen, että:

1) edunjättäjä välittömästi ennen kuolemaansa oli asunut vähintään viisi vuotta Suomessa ja edunsaaja asui Suomessa edunjättäjän kuollessa; tai

2) joko edunjättäjä tai edunsaaja asui Suomessa edunjättäjän kuollessa ja edunsaaja on asunut Suomessa vähintään viisi vuotta välittömästi ennen etuuden saamista.

Kuitenkaan 1 momentin säännöstä, jonka mukaan edellytetään edunsaajan asumista Suomessa vähintään viisi vuotta, ei sovelleta lapseen, jos henkilö, jonka huollossa lapsi on, saa leskeneläkettä saman edunjättäjän jälkeen.

4 a §

Mitä tässä laissa on säädetty Suomen kansalaisesta, sovelletaan myös Suomessa asuvaan pakolaiseen, jota tarkoitetaan pakolaisten oikeusasemaa koskevassa yleissopimuksessa ja siihen liittyvässä pöytäkirjassa (SopS 77 ja 78/68), sekä valtiottomaan henkilöön, jota tarkoitetaan valtiottomien henkilöiden oikeusasemaa koskevassa yleissopimuksessa (SopS 80/68).

11 §

Edunsaajan oikeus perhe-eläkkeeseen alkaa edunjättäjän kuolinpäivästä, *jollei siitä, mitä jäljempänä tässä pykälässä säädetään, muuta johdu.*

Edunjättäjän kuoleman jälkeen syntyneen lapsen oikeus lapseneläkkeeseen alkaa lapsen syntymästä.

Jos lapsella edunjättäjän kuollessa tai lapsen täyttäessä 16 vuotta ei ole oikeutta lapseneläkkeeseen, 8 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan, alkaa hänen oikeutensa eläkkeeseen siitä, kun hän täyttää sonotussa kohdassa tarkoitetut edellytykset.

Jos lapsi edunjättäjän kuollessa ei ole lesken huollettavana, alkaa lesken 9 a §:n 1 momen-

11 §

Edunsaajan oikeus perhe-eläkkeeseen alkaa edunjättäjän kuolinpäivästä. *Jos leskellä tai lapsella ei edunjättäjän kuollessa ole oikeutta eläkkeeseen, alkaa oikeus eläkkeeseen siitä, kun leski tai lapsi täyttää edellä tässä laissa säädetyt edellytykset.*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
tin 2 kohdan ja 9 b §:n 1 kohdan mukainen oikeus eläkkeeseen, kun lapsi tulee hänen huollettavakseen. *Jos leski tai lapsi edunjättäjän kuollessa saa kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyseläkettä tai leski kansaneläkelain mukaista työttömyyseläkettä ja sanotut eläkkeet myöhemmin lakkaavat, oikeus jatkoeläkkeeseen ja lapseneläkkeeseen alkaa sanottujen eläkkeiden päättymisestä.*	
	18 §
Jollei tästä laista muuta seuraa, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä on säädetty kansaneläkelain 35, 37—42, 42 b—43, 44—46, 69—73, 74—75, 79—83 ja 84—88 a §:ssä, kuitenkin siten, ettei kansaneläkelain 42 b §:n 1 momentin viimeistä virkettä sovelleta, eläkkeensaajien asumistukilaissa sekä kansaneläkelaissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin *8 päivänä kesäkuuta 1956* annetussa laissa (348/56).	Jollei tästä laista muuta seuraa, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä on säädetty kansaneläkelain 35, 37—42, 42 b—43, 44—46, 69—73, 74—75, 79—83 ja 84—88 a §:ssä, kuitenkin siten, *että kansaneläkelain 41 §:n säännöksessä olevan 10 vuoden Suomessa asumisvaatimuksen estämättä lapseneläke voidaan suorittaa lapselle, jonka huoltaja saa leskeneläkettä saman edunjättäjän jälkeen, ja siten,* ettei kansaneläkelain 42 b §:n 1 momentin viimeistä virkettä sovelleta. *Samoin on vastaavasti voimassa, mitä on säädetty* eläkkeensaajien asumistukilaissa sekä kansaneläkelaissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetussa laissa (348/56).
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . *Tätä lakia sovelletaan myös silloin, kun edunjättäjä on kuollut ennen lain voimaantuloa. Ratkaistaessa edunsaajan oikeutta perhe-eläkkeeseen otetaan huomioon myös asumisaika Suomessa ennen lain voimaantuloa.* *Tämä laki ei estä sellaisen perhe-eläkkeen jatkamista, joka on alkanut ennen lain voimaantuloa.*

3.

Laki

lapsen hoitotuesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan lapsen hoitotuesta 4 päivänä heinäkuuta 1969 annetun lain (444/69) 1 § näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
1 §	1 §
Suomessa asuvalla lapsella on oikeus hoitotukeen sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.	Suomessa asuvalla lapsella on oikeus hoitotukeen sen mukaan kuin tässä laissa säädetään. *Tämän lain mukaiseen hoitotukeen on oikeutettu myös ulkomailla asuva lapsi, jonka huoltaja on vakuutettu kansaneläkelain mukaan.*
Hoitotukea ei kuitenkaan suoriteta lapselle, jonka huoltaja kansaneläkelain 1 §:n 2 momentin säännöksen perusteella ei ole kansaneläkelain mukaan vakuutettu.	*Hoitotukeen ei ole oikeutta lapsella,* jonka huoltaja kansaneläkelain *1 c §:n* perusteella ei ole kansaneläkelain mukaan vakuutettu.
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

4.

Laki

vammaistukilain 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 5 päivänä helmikuuta 1988 annetun vammaistukilain (124/88) 8 § näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
8 §	8 §
Jollei tästä laista muuta seuraa, on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä kansaneläkelain 1,23, 34—39, 39 b—43, 44—46, 67, 69, 73, 74, 75 ja 79—88 a §:ssä sekä kansaneläkelaissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin *8 päivänä kesäkuuta 1956* annetussa laissa (348/56) on säädetty.	Jollei tästä laista muuta seuraa, on soveltuvin osin lisäksi voimassa, mitä kansaneläkelain 1—1 d, 23, 34—39, 39 b—43, 44—46, 67, 69, 73, 74, 75 ja 79—88 a §:ssä sekä kansaneläkelaissa säädettyjen eläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetussa laissa (348/56) on säädetty.
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .